

**REALIZAREA CERCETĂRILOR INTERNAȚIONALE TIMSS* ȘI
PIRLS** ÎN REPUBLICA MOLDOVA (REZULTATE,
PERSPECTIVE)**

ILIE NASU dr.,

Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți

Calitatea activității sistemului de educație depinde în întregime de calitatea pregătirii cadrelor didactice. Calitatea pregătirii cadrelor didactice în universitățile Republicii Moldova este o problemă acută, cu multe componente, fiecare fiind realizat în dependență de condițiile desfășurării procesului instructiv: calitatea corpului profesoral; condițiile materiale, spirituale; tradițiile colectivului universitar, cerințele standardului educațional, etc.

Pregătirea cadrelor didactice în condițiile actuale de dezvoltare a sistemului de educație al Republicii Moldova necesită o atenție deosebită la schimbările efectuate în sistemul de educație . Universitățile, în calitate de forgerie a cadrelor pentru întreg sistemul educațional , sunt chemate să reacționeze cu promptitudine la schimbările efectuate în sistemul de educație și, în primul rînd, la cele efectuate în sistemul de educație preuniversitar. Este bine știut, că reforma sistemului de educație preuniversitar efectuat în Republica Moldova în anii 1996 – 2005 (ciclul gimnazial) și 2003 -2005 (ciclul liceal) a introdus schimbări esențiale în conținutul și tehnicile de predare. Se presupune că universitățile, care pregătesc cadre didactice pentru sistemul de educație preuniversitar, reacționează corespunzător la aceste schimbări.

Concomitent , în sistemul de educație universitar au loc schimbări radicale de structură și conținut în legătură cu aderarea sistemului de educație universitar al Moldovei la procesul de la Bologna. Este de așteptat ca aceste schimbări să i-a în considerație necesitățile schimbătoare ale sistemului de educație preuniversitar.

Practic, noi suntem martori oculari ai procesului de globalizare , care se petrece în diferite sfere de activitate ale omului, iar în cazul nostru, în sistemul de educație al Moldovei.

Sfera învățămîntului, care asigură în fine baza progresului tehnico-științific insistă tot mai mult la o colaborare internațională, în care problemele învățămîntului dintr-o țară anumită pot fi soluționate cu succes numai ținînd cont de modul de soluționare a lor în celelalte țări. Argument convingător la cele relatate poate servi suita reformelor școlare din toate țările dezvoltate, cît și din cele în curs de dezvoltare, care au urmat după lansarea primului satelit artificial al pămîntului, reforme , care mai

continuă și astăzi și vor fi impuse cu mai multă insistență în următoarele decenii.

Acordarea sistemului de educație al Republicii Moldovai la cerințele internaționale necesită studierea componentelor forte ale sistemelor de educație din alte țări și în primul rînd din țările cu succes școlar înalt. Logica, în așa caz ne cere efectuarea în mod obligatoriu a unor lucrări-operării de comparare a rezultatelor școlare din aceste țări. Cel mai reușit lucru de comparare poate servi rezultatele cercetărilor internaționale TIMSS- A Treia Cercetare Internațională la Matematică și Științe și PIRLS – Succesul Copilului la Citire, conduse de către IEA- Asociația Internațională de Evaluare a Randamentului Școlr (Amsterdam, Olanda) , ele reprezentînd o testare concomitentă a elevilor din mai multe țări (la cercetarea TIMSS- 1999 au participat 38 țări, cîte 150 scoli din fiecare țară; la cercetarea TIMSS-2003 au participat 48 țări cu clasa a VIII-a și 26 țări cu clasele a IV-a; la cercetarea PIRLS-2001 au participat 35 țări cu clasele a IV-a. Republica Moldova a participat la cercetările numite, avînd prezente în fiecare cercetare acelaș număr de clase -150 , echivalent obligatorii pentru fiecare țară participantă la proiect), respectînd aceleași condiții de conținut , durată a testării, prezentare grafica a materialelor, tehnologie de organizare a activitatilor, rezultatele fiind evaluate după aceleași criterii în fiecare țară, ceia ce face posibil compararea lor. Testele au fost proiectate în așa fel încât să cuprindă un conținut maxim al programelor de studii din țările participante la cercetare și în același timp, să minimalizeze povara lor pentru elevi.

Tabloul general prezentat în rapoartele internaționale al fiecărei cercetări ne permite să observăm succesul elevilor din fiecare țară în comparație cu rezultatele elevilor din celelalte țări.

Rezultatul elevilor din Moldova la cercetarea TIMSS -1999 (clasa a VIII-a) prezintă:

Succesul la Matematică: Singapore – 604, Media Internațională – 487, Moldova – 469.(Vecini: Sus – România – 472, Jos – Tailanda– 467, Izrael – 466, Tunisia – 448). Punctaj maximal-800.

Succesul la Științe: Chinese Taipei – 569; Media Internațională – 488; Moldova – 459, (Vecinii: Sus: Izrael – 468, România – 472, Jos: Iordania – 450, Iran – 448). Punctaj max..-800.

Cercetarea PIRLS-2001: Clasificarea Generală a Succesului la CITIRE: Suedia -561, Moldova-492. media internațională- 500 ; Belize - 327. La capitolul **Experiența de CITIRE:** Moldova - 480, Suedia 559; media internațională- 500, Belize-330 Punctaj maximal-800.

La **Capacitatea de Utilizare a informației** citite: Moldova -505, Suedia- 559 , media internațională-500; Belize-332.

Decalajul răspunsurilor: Moldova: 15-79; Sus: Slovenia: 17-83; Cipru: 18-77; Norvegia: 19-80; Hong-Kong: 26-92; Jos: Macedonia: 10-55; Turcia: 7-58; Argentina: 5-46; Iran: 4-42. Cel mai bun rezultat: Suedia: 47-96; Cel mai slab: Belize: 1-16; Comparativ: România: 27-81; Rusia: 27-92; Lituania: 36-95; Latvia: 36-96; SUA: 41-89; Olanda: 40-98; Ungaria:36-94; Germania: 34-93; Italia: 36-92.

Cercetarea TIMSS-2003: Clasa a VIII-a: Matematica:Primele 5 locuri le ocupă: Singapore – 605, Koreaia -589 , Hong Kong – 586,Taiwani -585, Japonia – 570. **Ultimele 3 locuri:** Arabia Saudită -332 , Ghana – 276 , Africa de Sud – 264 . **Media Internațională – 467. Republica Moldova -460** . Punctaj maximal-800.

Științe (fizica, chimia, geografia, biologia): Primele 5 locuri: Singapore -578,Taiwani -571, Koreaia – 558, Hong Kong -556, Estonia – 552. **Ultimele 3 locuri:** Botswana -365 , Ghana -255, Africa de Sud – 244 . **Media Internațională – 474. Republica Moldova – 472**

Clasa a IV – a :Matematica:Primele 5 locuri: Singapore -594, Hong Kong -575, Japonia – 565 , Taiwani – 564 , Belgia – 551.**Ultimele 3 locuri:** Filipine -358 , Maroc – 347 , Tunisia – 339 .**Media Internațională – 495.Republica Moldova – 504.** Punctaj maximal-800.

Științe : Primele 5 locuri: Singapore – 565 , Taiwani – 551 , Japonia – 543 , Hong Kong – 542 , Ahglia – 540 .**Ultimele 3 locuri:** Filipine – 332 , Tunisia – 314, Maroc – 304.**Media Internațională – 489 .Republica Moldova – 496,** Punctaj maximal-800.

Realizarea proiectului TIMSS-2003 a creat o situație de excepție, care deschide posibilități sporite de analiză a situației în învățământul preuniversitar la aceste obiecte: matematica, fizica, biologia, chimia, geografia, avînd posibilitatea de a compara rezultatele elevilor din Moldova nu numai cu rezultatele elevilor din alte țări, dar și de a observa tendințele dezvoltării lor în Moldova în cei 5 ani ce s-au scurs de la cercetarea TIMSS-R (1999) pînă la TIMSS-2003.

a) **clasa a VIII-a:**

Matematica:

TIMSS-R - 469 puncte,

TIMSS-2003 - 504 puncte,

Creștere + 35 puncte !

Științe:

TIMSS-R - 459 puncte,

TIMSS-2003 - 472 puncte,

Creștere + 13 puncte !

b) **clasa a IV-a: - în TIMSS-R Moldova nu a participat cu clasa a IV-a – comparările sunt imposibile.**

Analiza răspunsurilor Directorilor de școli despre asigurarea materială a procesului de instruire al școlii; a profesorilor de obiect despre pregătirea lor profesională, tehnicile utilizate la studierea materialelor cu elevii; al părinților despre anturajul casnic în care trăiesc și activează elevii dău posibilitate de a pătrunde în esența componentelor fiecărui sistem de educație pentru a selecta componentele forte ale sistemelor de educație al țărilor cu rezultat școlar sporit , lucru ce ar permite perfecționarea sistemului de educație al Moldovei după unele criterii bine determinate.